

DECIZIE

22 ianuarie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Chistol
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Consiliul municipal Chișinău, executorul judecătoresc Igor Doroftei privind
constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii
judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-
a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

c o n s t a ț ă :

La 03 decembrie 2018 Viorel Chistol a adresat cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Consiliul municipal Chișinău, executorul judecătoresc Igor Doroftei solicitând
constatarea faptului violării drepturilor prevăzute de art. 6 CEDO și art. 1 Protocolul 1
Adițional la CEDO, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției
al Republicii Moldova a prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii Curții de
Apel Chișinău din 26 martie 2009 în perioada 01 noiembrie 2015 – 01 decembrie 2018
în mărime de 150 000 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată formate din cheltuielile
de asistență juridică în mărime de 4500 de lei și cheltuielile de multiplicare în sumă de
515 lei.

Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a
admis parțial acțiunea lui Chistol Viorel.

S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Chistol Viorel garantat de art. 6,
art. 1 Protocolul 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, ca
urmare a neexecutării hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2009.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii
Moldova în beneficiul lui Chistol Viorel suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu
moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău
din 26 martie 2009 în perioada 01 noiembrie 2015 – 01 decembrie 2018.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Chistol Viorel cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4500 de lei și alte cheltuieli de judecată în sumă totală de 1686 de lei, iar în total s-a încasat suma de 6186 de lei.

În rest, capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral s-a respins, ca neîntemeiat.

Manifestând dezacord cu hotărârea primei instanțe, la 04 martie 2019 Chistol Viorel, iar la 11 martie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au declarat apel împotriva hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 21 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Chistol Viorel și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a comunicat lui Chistol Viorel și Ministerului Justiției al Republicii Moldova despre necesitatea prezentării cererilor de apel întocmite în conformitate cu exigențele legii anexând motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelurile, acordându-le pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii.

S-a explicat apelanților Chistol Viorel și Ministerului Justiției al Republicii Moldova că în caz dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererile de apel nu vor fi considerate depuse și împreună cu actele anexate vor fi restituite.

La 08 iulie 2019 Chistol Viorel a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău cererea de apel motivată suplimentară depusă la 18 martie 2019 la Judecătoria Chișinău, Buiucani.

Prin încheierea din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de Chistol Viorel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2019, fiind numită ședința de examinare a apelului pentru 24 octombrie 2019, ora 12.00, cu notificarea părților la proces.

La 18 octombrie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înregistrat cererea de apel suplimentară împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2019.

Prin încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a remis Ministerului Justiției al Republicii Moldova cererea de apel cu toate documentele anexate, și s-a explicat că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Chistol Viorel și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2019.

La 12 decembrie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva încheierii din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii de restituire a apelului, cu emiterea unei încheieri noi prin care cererea de apel a Ministerului Justiției al Republicii Moldova să fie admisă spre examinare de către Curtea de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În susținerea recursului a indicat că Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 11 martie 2019 a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2019.

Prin încheierea din 21 iunie 2019 Curtea de Apel Chișinău nu a dat curs cererii de apel și a acordat termen de 7 zile de la data recepționării încheierii pentru a fi înlăturate

neajunsurile, însă respectiva încheiere nu a fost recepționată de către apelant. Deoarece a trecut un termen prea mare de la data pronunțării hotărârii și nu cunoșteau despre ședința de judecată, au depus apelul motivat la 18 octombrie 2019. Necătând la aceasta apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost restituit la 24 octombrie 2019.

Menționează că încheierea de restituire a apelului din 24 octombrie 2019 și decizia Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2019 a fost comunicată și recepționată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 04 decembrie 2019.

A invocat că încheierea de restituire a apelului nu este întemeiată, or Ministerului Justiției al Republicii Moldova nu i-a fost comunicată încheierea din 21 iunie 2019 de a nu da curs cererii de apel, și contrar art. 190 alin. (2) Cod de procedură civilă nu i s-a acordat termen suficient pentru lichidarea neajunsurilor și pentru a pregăti și prezenta apărarea statului față de pretențiile reclamantului Chistol Viorel. Prin urmare, a fost încălcat dreptul la apărare prevăzut de art. 26 al Constituției.

A specificat că Codul de procedură civilă prevede transmiterea prin poșta electronică doar a citației dar nu și a actelor de procedură adică a încheierilor emise de către instanța de judecată, fapt contrar prevederilor art. 105 alin. 1¹ Cod de procedură civilă. La fel, încheierea de a nu da curs și cea de restituire a cererii de apel nu a fost publicată pe pagina oficială a Curții de Apel Chișinău pentru a invoca aducerea la cunoștință a acesteia. Referitor la acest aspect, Curtea Supremă de Justiție anterior prin decizia din 07 februarie 2018 în cauza Scrifos Elena vs Ministerul Justiției al Republicii Moldova s-a expus în favoarea apelantului.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 24 octombrie 2019 și expediată în adresa participanților la proces la 03 decembrie 2019, inclusiv și prin poșta electronică (f.d. 111-112, vol.2).

Astfel, recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen la 12 decembrie 2019 (f.d. 141, 137-139, vol.2).

Potrivit prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din actele cauzei civile rezultă că la 11 martie 2019, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii menționate și emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii (f.d. 10, vol.2).

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit.d), (1¹), alin. (4) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 21 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Chistol Viorel și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a comunicat lui Chistol Viorel și Ministerului Justiției al Republicii Moldova despre necesitatea prezentării cererilor de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii anexând motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelurile, acordându-le pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii.

Totodată s-a explicat apelanților Chistol Viorel și Ministerului Justiției al Republicii Moldova că în caz dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererile de apel nu vor fi considerate depuse și împreună cu actele anexate vor fi restituite (f.d.22-23, vol.2).

Încheierea instanței de apel din 21 iunie 2019 prin care nu s-a dat curs cererii de apel, la 01 iulie 2019 a fost expediată prin intermediul poștei electronice secretariat@justice.gov.md în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, fiind confirmat recepționarea mesajului la aceeași dată (f.d. 24, vol.2).

La 18 octombrie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înregistrat cererea de apel suplimentară împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2019 (f.d. 94-98, vol.2).

Prin încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a remis Ministerului Justiției al Republicii Moldova cererea de apel cu toate documentele anexate, și s-a explicat că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile (f.f.101-103, vol.2).

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele indicate în recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, Colegiul consideră că instanța de apel corect a restituit prin încheierea din 24 octombrie 2019 cererea de apel depusă or, apelantul nu s-a conformat în termenul stabilit dispozițiilor instanței de apel.

Aici instanța de recurs reține că apelantul cunoscând că a depus încă la 11 martie 2019 cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, fără a fi întrunite condițiile stabilite de lege la depunerea acesteia, cât și faptul că apelantul a recepționat încheierea de a nu da curs la 01 iulie 2019, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007) de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt ignorat de acesta.

Colegiul menționează că, termenul acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor, care au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, este unul imperativ or, în conformitate cu art.110 din Cod de procedură civilă, termenul de

procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art.111 Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Conform art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele cauzei, încheierea de a nu da curs din 21 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost adusă la cunoștință părții apelante, la 01 iulie 2019 prin intermediul poștei electronice secretariat@justice.gov.md, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova fiind confirmat recepționarea mesajului (f.d. 24, vol.2). Colegiul menționează că conform informației oficiale de pe site-ul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, secretariat@justice.gov.md este unica adresă oficială de e-mail a instituției (<http://www.justice.gov.md/feedbacktxt.php?l=ro&idc=110&>). Totodată, persoana responsabilă de primirea corespondenței din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a confirmat recepționarea mesajului, nefiind indicat că ar lipsi încheierea de a nu da curs din 21 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, conform anexei la mesajul expedit.

La caz, urmează a fi concretizat că comunicarea actelor de procedură prin intermediul poștei electronice este un mijloc de comunicare prevăzut de legea procedurală, fapt ce indică la legalitatea acțiunilor instanței de apel de a comunica actele de procedură prin acest intermediu, or conform art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Concomitent, contrar argumentelor reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova din cererea de recurs, încheierea de lăsare fără curs a apelului, a fost publicată pe portalul Curții de Apel Chișinău încă la 04 iulie 2019, devenind astfel publică și opozabilă. Prin urmare, invocarea necunoașterii nu poate opera, mai ales

parvenind de la reprezentantul unei instituții de stat, care trebuie să manifeste diligență în aflarea sorții cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești și din alte surse.

Necătând la faptul că se cunoștea din care motiv nu a fost dat curs cererii de apel și indicațiile instanței de apel, apelantul nu a înlăturat în termenul stabilit neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel, și anume în termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii, termen apreciat ca fiind unul suficient și real, dar a înregistrat apelul motivat abia la 18 octombrie 2019, după ce a fost recepționată la 11 octombrie 2019 citația pentru ședința numită la 24 octombrie 2019, ora 12.00 (f.d. 89, vol.2).

Astfel, afirmațiile recurentului că nu a recepționat încheierea de a nu da curs, însă a depus apelul motivat la 18 octombrie 2019 din motiv că a trecut un termen prea mare de la data pronunțării și nu a cunoscut când va fi ședința de judecată, instanța de recurs le apreciază ca eronate, or înscrierile cauzei civile denotă contrariul, și anume recepționarea încheierii de a nu da curs la 01 iulie 2019 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova (f.d.24, vol.2), cât și recepționarea citației pentru ședința numită la 24 octombrie 2019, ora 12.00 (f.d. 89, vol.2).

Totodată, instanța de recurs menționează că decizia din 07 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție invocată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova drept exemplu pe caz similar, nu are aplicare în speța dată, or circumstanțele cauzei, cât și constatările instanței sunt diferite.

Conform art. 16 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

Prin urmare, în încheierea din 21 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost fixat termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii de a nu da curs, pentru prezentarea apelului motivat. Respectiv apelantul nu a lichidat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, iar omisiunea exercitării în termenul stabilit de instanță a obligației, este imputabilă apelantului, lipsa diligenței devenind culpabilă și neopozabilă instanței de apel.

Colegiul reține că, recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să pretindă încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Așa fiind, instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține încheierea din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Chistol împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, executorul judecătoresc Igor Doroftei privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh